

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare în lunile **Ianuarie, Februarie și Martie** odată pe săptămână, în lunile **Aprilie—Decembrie** de douăori pe lună.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoși), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciacovana”, „Chiorana”, „Cordreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Furnica”, „Geogeană”, „Grănișorul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Racoțana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săseș), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, „Steaua”, „Târnăveana”, (Hosman), „Țibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe ½ an K 6.—.

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Jubileul „Gazetei”.

Timp îndelungat „Gazeta de Transilvania”, mai târziu și până în zilele de față „Gazeta Transilvaniei”, a fost unica foaie românească; astfel, și după ce au mai răsărit alte gazete, ea tot „Gazeta” s’a numit ca și când ar fi fost tot numai singură, și acest nume s’a perpetuat până în zilele noastre, devenind la Români nume propriu, iubit și respectat. A și meritat și merită adâncă venerațiune a întreg neamului românesc.

„Gazeta” n’a îmbrățișat numai *politica* și n’a cultivat numai *mîntea, inima și literatura*, ea a luptat pe toate terenele, cari asigură desrobirea și înălțarea unui popor. A luptat neîntrerupt și pentru desrobirea și *înălțarea noastră economică*.

În cinci sute de ani în toate țările coroanei ungare, ca și în România și în alte țări, sclăvia pentru toate popoarele de toate limbile a fost regulă, iar libertatea excepțiune.

În timpul când se înființează „Gazeta”, la 1838, dăinuiau încă în mare parte stările apăsătoare ale iobăgiei, cu toate că mai cu samă din timpul domniei Mariei Tereziei și al lui Iosif II soartea iobăgimei cât de cât se mai ușurase.

Pentru poporul legat de glie, pentru cel despre care se spune în lege „rusticus praeter mercedem laboris nihil habet” eră neapărat să se ivească un propovăduitor și apărător desinteresat. Și s’a găsit în persoana lui *George Barițiu*, care — întemeind „Gazeta” de cuprins politic și „*Foaia pentru mîntea, inimă și literatură*” — cu concursul unei pleiade de

luminați bărbați, a adus servicii nespuse de prețioase progresului obștesc pe toate terenele vieții.

Mult timp și chestiunile noastre economice aproape numai în coloanele „Gazetei” s’au discutat; în ea s’au desvălit întotdeauna curentele economice ce dominau în țările mai înaintate. Aici s’au indicat cărările cari duc la bunăstare și înflorire economică. Aici s’au arătat neîntrerupt păsurile celor mulți și năcăjiți, căutându-se căi și mijloace pentru sanarea lor. Îndeosebi în chestiunea cea mare a desrobirii pământului și a milioanei de locuitori, împreună cu nenumărate chestiuni agrare și de altă natură, „Gazeta” a adus prețioase servicii.

După 1850 începuturi de prosperare se pornesc pe toate terenele. Poporul ajuns proprietar pe moșioara sa, o cultivă cu hărnicie mai mare. Productele economice sunt căutate. Comerțul și meseriile iau avânt.

În coloanele „Gazetei” s’au propagat deja dela început idei sănătoase, referitoare la agricultură cu toate anexele ei, despre comerț, meserii, industria de casă, finanțe. Aici s’au perondat an de an principiile întregii economii politice. Astfel Românii, îmbrățișind o mulțime de ramuri ale activității, s’au recules în scurt timp și au dat înainte, tot înainte.

Precum în toate, „Gazeta” își are partea sa de luminător și cu privire la înființarea feluritelor asociațiuni economice ale noastre. Stăruințele ei în această direcțiune au fost multe și intenzive.

Despre „Albina” și celelalte institute de credit Barițiu zice într’un loc, că dela înființarea lor până pe la 1890 prin ele vr’o

„cincizeci mii de familii române au scăpat de o ruină sigură, cauzată prin uzurării de câte 50, 100 și chiar 200%“.

Dela data însă când, sub actualul său director dl *Dr. Aurel Mureșianu*, „Gazeta“ devine ziar cotidian, ea îmbrățișează cu mai multă putere și cu mai mare efect toate chestiunile economice. Îndeosebi prin numerele sale de Dumineca, întocmite anume pentru țaran, numere bogate în materii economice, „Gazeta“ a contribuit foarte mult la răspândirea cunoștințelor, avea folositoare atât săteanului cât și cărturarilor noștri.

Meritele „Gazetei“ sunt fără păreche și pentru lupta și succesele pe toate terenele economice.

Din aceste motive participăm și noi, cei dela „Revista Economică“ cu dragă inimă la marea sărbătoare a venerabilei noastre „Gazete“, care a împlinit 70 ani de luptă nobilă, încununată de succese neperitoare.

Dorim „Gazetei“ viață îndelungată și meritosului ei director și colaboratorilor realizarea aspirațiilor, pentru progresul și fericirea poporului.

La organizarea noastră culturală.

4. Școala de repetiție economică.

Școala de repetiție (pentru tinerimea în vârstă dela 12—15 ani) pe baza art. de lege XXXVIII din 1868 a fost timp îndelungat o continuare a școlii cotidiene (pentru tinerimea în vârstă dela 6—12 ani). Trebuie să recunoaștem însă că această școală, în forma ei veche, a fost numai cu numele; ea nu a completat cunoștințele, multe-putine, câștigate în școala de toate zilele, nici măcar nu le-a conzervat și astfel de fapt ea rezultate nu a produs și nu produce.

Aceasta a fost de sigur cauza principală că s'au luat dispoziții ca vechea școală de repetiție să se poată transforma în școală de repetiție economică, care își are baza în ordinul ministrului ung. reg. de agricultură în înțelegere cu cel de instrucțiune Nr. 60,764 din 16 Noemvrie 1896, prin care s'au luat dispoziții pentru popularizarea cunoștințelor raționale economice prin transformarea școlii populare de repetiție în școală practică economică.

Acest ordin a fost amplificat respective înlocuit prin ordinul ministrului ung. reg. de culte și instrucțiune publică Nr. 66,569 dela 24 Septemvrie 1902 sub titlul: „Organizațiunea și planul școlii de repetiție economice“, în care sunt normate în 80 de paragrafi și în

planul de învățământ toate dispozițiile necesare pentru inactivarea acestei școlii.

În mai mulți numeri dearândul, începând cu Numărul 38 din 1905 noi am fost publicat în întregime întreg ordinul și planul de învățământ de care ne ocupăm și am arătat în deosebite ocazii importanța acestei modificări în direcție practică. Am arătat că prin școala de repetiție economică, în noua ei fază, — pe lângă oarecari cheltuieli — se poate influența educația economică a săteanului nostru și promovarea situației lui materiale. Am arătat că învățătorul acestei școlii trebuie neapărat să se califice deosebit la un curs de economie al statului, iar prin el tinerimea se va califica în școala practică economică, așa că prin mijlocirea acestei școlii, bine organizate, situația culturală și economică actuală a poporului ar trebui neapărat să iee o altă direcție mai favorabilă. Au trecut însă 12 ani dela primul și 6 ani dela al doilea ordin și situația școlii noastre de repetiție a rămas cea veche, adică numai cu numele.

Ei! dar așa nu e bine să se continue. Noi trebuie să căutăm căi și mijloace de a promova situația culturală și materială a poporului nostru. Și prin școala de repetiție economică, cu învățător bine inițiat în cunoștințele și practica economică, se poate face mult în această direcțiune.

De aceea, ocupându-ne de chestiunea organizării noastre culturale, nu am putut trece cu vederea nici școala de repetiție economică, care e merită să reformeze situația actuală scăpată a țaranului nostru.

5. Azilele de copii.

Între instituțiunile de învățământ obligate prin lege se numără și Azilele sau, cum le mai zice, grădinile de copii. Ele sunt instituite de educațiune pentru copiii, cari n'au ajuns încă în vârsta de învățământ obligator.

Întemeietorul lor a fost pedagogul german *Froebel*. De aceea se numesc și școlii froebeliene. Scopul acestor școlii este, a cultiva predispozițiile firești ale copilului și a-l prepara astfel pentru învățământul serios. Mijloacele sunt jucăriile și jocurile. Jocurile sunt însoțite de cântece în tact. Predispozițiile spirituale se cultivă și prin conversații și istorisiri ușoare. În timpul mai nou instituțiunea azilelor de copii s'a generalizat simțindu-se trebuința îngrijirii copiilor, îndeosebi din familiile sărace, unde părinții, pentru a câștiga hrana trebuincioasă, sunt nevoiți a părăsi copiii lor ziua întreagă, lucrând în fabrici sau la câmp. Aceste sunt scopurile

curat pedagogice și umanitare, ce se urmăresc prin înființarea azilelor de copii. Dacă prin ele s'ar urmări alte scopuri, aceste institute de educație se abat dela menirea lor originală, nobilă și folositoare.

Deși sunt mulți ani dela aducerea legii referitoare la azilele de copii, până acum nu s'a stăruit aproape de loc pentru executarea ei.

Noi, Românii, nici nu avem mai multe de 4—5 astfel de azile. Nu e exclus însă, ba chiar trebuie să ne așteptăm, ca pe viitor să se înteească dispozițiile pentru executarea legii azilelor. În urmare la organizarea noastră culturală viitoare trebuie neapărat să avem în vedere și chestia acestor azile, studiându-o mai deaproape și căutând căi și mijloace pentru inactivarea și susținerea acestor institute măcar în comunele obligate prin lege la susținerea lor.

6. Alte instituțiuni de cultură.

Afară de institutele de învățământ asupra cărora ne-am întreținut până aci mai sunt și altele, adevărat că neobligatoare prin lege, dar nu mai puțin folositoare și chiar indispensabile și ele pentru cultura poporului. Între aceste numărăm: Școalele de adulți, Prelegerile populare, Bibliotecile populare, foile pentru popor și peste tot ziaristica, în fine tot felul de asociații cu scop cultural, social, filantropic și economic, cum sunt societățile de cetire, de cântări etc.

a) Școalele de adulți.

Cu toate jertfele de bani și muncă ce satele noastre, căpeteniile bisericesti și învățătorii noștri au adus în interesul școlii primare, roadele sunt foarte minimale. Cetitori avem puțini de tot, dragostea poporului cătră școală și cătră carte în multe locuri e mai tot pe aceeaș treaptă ca și acum 50 de ani. Ce e drept școala noastră a suferit și suferă de multe lipse și nevoi și în multe locuri, poate, nici nu și-a înțeles pe deplin adevărata ei misiune.

Un lucru nu se poate trage la îndoială, anume că, cu sistemul nostru actual de învățământ, producem puțini cetitori, puțină dragoste de carte și puțin folos practic în direcția progresului economic al săteanului nostru.

Cum școala de repetiție nu și-a făcut datoria, chiar și din cei mai buni elevi ai școlii cotidiene, băieți și fete, la vârsta de 20 de ani abia mai pot încurcă câteva șire dintr'o carte și a-și iscăli numele. Celelalte cunoștințe au sburat și ele din mintea

lor, iar cu nobleța inimii adesea, nu întrec pe ceice nu au avut de loc parte de școală și învățătură.

Pagubă deci de atâtea jertfe de tot felul!

Ca măcar pe viitor să nu se perpetueze această stare tristă de lucruri, se impune cu o forță irezistibilă — la noi mai mult decât la alții — organizarea școalelor de adulți.

Ele vor avea menirea nu numai să păzească nealterate cunoștințele și dexteritățile, aveau folositoare, câștigate în școala primară cotidiană și de repetiție, ci să le și amplifice cu noi cunoștințe și dexterități, îndeosebi cu de acelea, cari asigură progresul economic și ameliorează situația materială, ajunsă în timpul din urmă într'un stadiu nemulțamitor și mult criticat din toate părțile.

Mai mult, școalele de adulți vor avea să învețe cetitul și scrisul, cum și alte cunoștințe folositoare, și pe aceia, tineri și mai în vârstă, cari n'au avut de loc parte de școală sau cari au frecventat-o de tot puțin.

Cu chipul acesta menirea școalelor de adulți devine și mai nobilă și folositoare.

Iată deci o chestiune de viață, care trebuie să o avem în vedere și să facem tot posibilul, ca prin ea să completăm organismul nostru cultural.

(Vom continua).

Împrumuturi ipotecare cu asigurare pe viață.

Despre omul care și-a îngreunat averea cu datorii multe, încât în viața sa nu mai este în stare a le plăti, zice Românul glumeț, că le va plăti clopotul cel mare. Așa a fost până acum, dar în viitor giurma Românului va ajunge să fie aieva, căci în zilele de azi bărbați iscusiți în ale finanțelor au pus la cale și facerea unor operațiuni, cu ajutorul cărora „clopotul cel mare” într'adevăr e în stare să plătească datoriile unui om.

Ne putem închipui, ce indestulare sufletească poate să aibă un om îngreunat cu datorii, când știe că următorii săi nu vor avea după moartea sa să lupte cu grijile de a plăti datoriile rămase. E într'adevăr de dorit, ca fiecare om, până e în viață și până e mai tinăr, să-și întocmească trebile astfel, încât după moartea sa, să-i rămână socotelile curate și averea fără sarcini.

Scopul acesta se poate ajunge mai bine, dacă omul cu datorii încă la timpul potrivit, va face o asigurare pe viață, adecă pentru caz de moarte, dispunând, ca contravaloarea poliței de asigurare să se folosească pentru plățirea datoriei ipotecare.

Ici-colo, pe la unele bănci din țara noastră, s'a început a se face astfel de operațiuni, dar modalitățile de lipsă pentru contractarea de împrumuturi ipotecare cu asigurare pe viață nefiind încă studiate de ajuns, aceste operațiuni nu se bucură de popularitate.

Fiind chestia acestor împrumuturi foarte însemnată, ar trebui studiată bine din partea celor compețenți și fără amânare să se introducă și popularizeze

și la noi, căci băncile noastre ar face mult bine poporului prin introducerea acestui ram de împrumuturi.

Aceste împrumuturi s'ar putea acorda numai pe ipotecă după două modalități, și anume împrumuturi hipotecare simple și împrumuturi cu anuități. Contrahentul face la contragerea împrumutului și o asigurare pe viață, care poate să sune pe caz de moarte sau pe un termen limitat. Atât interesele sau anuitățile, cât și premiile de asigurare s'ar plăti deodată în rate semestrale, iar când contrahentul ar muri, restul datoriei s'ar plăti din contravaloarea poliței cedată institutului împrumutător, având a primi moștenitorii restul de bani dela poliță, iar realitățile hipotecare ar trece în moștenire fără sarcini.

Guvernul statului Braunschweig a fixat în timpul din urmă un premiu de 5000 marce pentru studiarea și popularizarea acestor împrumuturi. Ca să se facă și la noi un început în aceasta privință, Reuniunea institutelor noastre financiare „Solidaritatea“, ar trebui să îndrepteze unor bărbați de specialitate studiarea acestei chestii și stabilind modalitățile pentru contractarea acestor împrumuturi, să stăruiască pentru introducerea lor la toate băncile noastre.

Prin prelegeri publice și broșuri separate s'ar putea face propagandă folositoare în acest scop și astfel vom ajunge ca gluma Românului cu „clopotul cel mare“ să fie realitate.

Satul-nou, Februarie 1908.

P. Stoica.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 26 Martie 1908.

Precum am anunțat și noi în săptămâna trecută, Banca Angliei a redus în 19 crt. etalonul dela $3\frac{1}{2}\%$ la 3% , un procent, care n'a mai fost aplicat din 1905 la acest institut. În anul 1906 cea mai mică rată la Banca engleză a fost $3\frac{1}{2}\%$, iar în 1907 chiar 4% . Această reducere de 3% este cu atât mai remarcabilă, cu cât în Germania se susține încă etalonul de $5\frac{1}{2}\%$. Semnificativ este că acest etalon scăzut n'a produs nicăiri pe piețele financiare o impresiune deosebită. Hotărîrea aceasta a Băncii engleze a fost efluxul situațiunii favorabile din 19 crt. la care dată atât rezervele cât și stockul metalic se prezintă foarte favorabil, și afară de aceea Banca voia să vină în ajutorul industriei engleze, în aceste timpuri grele, prin acordarea favorului unui procent mai redus. Discontul privat a rămas constant $2\frac{3}{4}\%$.

Situația pieții germane în vederea ultimei este cu atât mai încordată, cu cât „Seehandlung“-ul de astă-dată nu este în măsură a veni în ajutor. Pentru numărare per ultimo s'a plătit în Berlin $5\frac{7}{8}\%$ până la 6% , deși situația Băncii imperiale germane s'a ameliorat în săptămâna a treia cu 22 mil. marce. Discontul privat s'a scumpit în Berlin, ajungând la $4\frac{3}{4}\%$.

Situațiunea Băncii austro-ungare la 23 crt. încă arată o nouă creștere atât a acoperirii metalice (aur) de 5-5 milioane, cât și a rezervei de bilete de 33 milioane. Cererile de ultimo se mișcă între marginii destul de modeste. Cu toate acestea numărării s'a mai scumpit puțin.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște. În anul expirat 1907 acest institut și-a restrâns încâtva afacerile în ramul împrum. ipot. și a împrumut. pe oblig. cu caventi și a dat o extenziune mai mare Escontului de cambii; primele două poziții arată față de 1906 mici reduceri și anume cel dintâi dela K 500,200 la K 491,307, iar al doilea K 317,451 la K 292,904; pe când Escontul arată o considerabilă creștere de K 233,000 la K 536,182; asemenea prezintă o creștere de K 38,000. Cred. de Cont-curent (starea K 379,888). Efectele publice și acții în anul 1906 cu starea de K 176,945, prezintă la finele anului 1907 starea de K 203,725. O reducere considerabilă arată față de anul precedent poziția: „Diverse conturi debitoare și interese tranz. restante“ dela K 56,063 la K 24,861. Totalul activelor se cifrează cu K 2.182,358, arătând față de 1906 o creștere de K 263,270.

Dintre pasive arată o creștere considerabilă de K 243,500 Depozitele spre fructificare, cari se cifrează cu K 1.905,396, iar Depunerile în casetele de economii s'au sporit până la finele anului 1907 dela K 484 la K 3,003-90. Rezervele prezintă starea de K 106,829 (în 1906 K 101,222); Fondul de binefaceri s'a urcat cu circa K 2,000 la K 54,304, iar Fondul spitalului public dela K 28,481 la K 32,749. Venitul brut realizat în 1907 a fost de K 120,026 (+ față de 1906 de K 8,400), iar profitul net de K 20,917 mai mare decât în 1906 cu circa K 500.

„Chiorana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șomcuta-mare și-a încheiat bilanțul ultim cu active totale de K 535,135, mai mari decât în 1906 cu K 156,968. Singuraticii rami de afaceri arată toți creșteri și anume Escontul dela K 675,802 la K 747,608, Împrumuturile hipotecare cu K 10,278 la K 147,461 și Împrumut. pe obligațiuni cu caventi la K 11,927 (+ față de 1906 de K 246). O poziție însemnată a activelor sunt Realitățile proprii cu K 49,034, arătând față de anul precedent o creștere de rotund K 41,000. Dintre pasive arată creșteri mai însemnate Rezervele dela K 29,025 la K 39,354 și Depozitele spre fructificare cu K 52,052 la K 435,135; asemenea s'a sporit și Reescontul dela K 286,340 la K 371,062, o sumă care trece peste 50% ale Escontului. Venitul brut de K 92,062 este cu circa K 23,000, iar profitul net de K 20,492 cu circa K 3,000 mai mare decât în 1906.

Adunarea generală s'a ținut la 14 crt. și direcțiunea a propus distribuirea unei dividende de 7% = K 7, ca și în anul trecut.

Cu data de 11 Februarie a. c. direcțiunea acestui institut a emis un prospect pentru urcarea capitalului la K 200,000 conform hotărîrei adunării generale din 17 August 1907.

„Crișana“, soc. de economii și credit în Brad, și-a încheiat bilanțul pe 1907 cu active de K 1.427,110 (în 1906 K 1.265,959) și la un venit brut de K 129,396 cu un profit net de K 46,617, mai mare decât în anul precedent cu circa K 6,300. Cu toată scumpetea extraordinară de bani, ce a domnit, singuraticii rami de afaceri s'au sporit și anume Escontul, cu circa K 71,000 la K 390,808, împrum. pe obligațiuni dela K 621,007 la K 730,311 și împrum. ipotec. cu circa K 22,000 la K 156,839. Ca poziție nouă figurează între active Efectele proprii cu K 12,180, care probabil se va mai

augmentă. Dintre pasive au crescut Rezervele cu circa K 5,000 la K 116,615 și Depozitele spre fructificare cu frumoasa sumă de K 160,000 la K 1.007,144. Din contră s'a redus Reescontul cu mai mult de K 13,000 la K 126,780.

Aceasta societate a fuzionat cu noul institut de credit și economii, societate pe acții „Crișana”, fondat în Brad cu capital societar de K 200,000, împărțit în 2000 acții à K 100, prin ce și-a asigurat un teren de activitate mai larg.

Noua societate, pusă de curând sub conducerea unui specialist agil și zelos, a hotărât a deschide și o filială în Hălmașul-mare.

Li dorim deplină prosperitate în noua eră în care a intrat!

*

„Făgetana”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Făget. Bilanțul acestui institut pe 1907, al XVI-lea an de gestiune, arată față de bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai esențiale: La totalul activelor în sumă de K 1,819,047 o reducere de circa K 25,000 și anume s'a redus Escontul, cu aproape K 18,000 la K 605,289, Imprumuturile ipotecare cu K 8,650 la K 241,669 și Imprumut. pe obligațiuni cu cavenți dela K 186,518 la K 179,140, pe când Cred. cambiale cu acoperire ipot. au crescut cu K 31,214 la K 326,948. Celelalte poziții active cum sunt Efectele și Realitățile sunt aproape neschimbate și anume cele dintâi cu K 146,850 și cele din urmă cu K 98,383. Ce privește pasivele s'au sporit Rezervele dela K 19,859 la K 26,700, din contră s'au redus Depozitele spre fructificare cu mai mult de K 35,000 la K 823,354, pe când Reescontul stă aproape neschimbat, ca și în 1906 cu K 384,162. Venitul brut de K 149,053 este mai mare decât în 1906 cu K 7,300 iar profitul net de K 29,041 arată față de anul precedent o mică reducere de K 1,200.

Adunarea generală s'a ținut la 5 crt. și s'a hotărât distribuirea unei dividende de 6%.

*

„Orientul”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Dobra, și-a început activitatea la 24 Februarie 1908.

Societatea se ocupă cu tot felul de afaceri obișnuite la institutele de credit și de economii, îndeosebi:

1. Primește depuneri spre fructificare pe lângă libele de depuneri și în cont-curent, — după cari plătește interese de 6% din ziua, ce urmează după datul depunerii.

2. Acoardă imprumuturi pe cambii și obligațiuni pe lângă garanție sigură.

3. Reescontează cambiile din portfoliul propriu.

4. La timp potrivit cumpără și vinde în cont propriu și în comisiune bucate, nutrețuri, poame și alte produse. Apoi mijlocește cumpărarea și vinderea de tot felul de unelte agronomice și industriale, de cari are teebuintă poporațiunea agricolă.

5. În înțelesul §-ului 1 din statute punctul f) cumpără și vinde tot felul de scrieri, cari sunt menite să promoveze moralitatea poporațiunii ținutului, să-i lumineze mintea și să-i înmulțească averea.

*

„Sătmăreana”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Seini și-a ținut adunarea generală la 3 Martie, sub prezidiul dlui George Pop de Băsești, în prezența a 22 acționari, cari au reprezentat 234 acții cu 161 voturi.

Bilanțul s'a primit neschimbat și dividendă s'a stabilit cu 6% = K 12 de acție și se plătește deja începând din ziua următoare adunării generale.

În direcțiune s'a reales dl George Stanciu, preot în Botiz și s'a ales membru nou d-nul Vasilie Banc, proprietar, din Seini.

*

„Silvania”, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Șimleu. Acest institut a împlinit cu anul 1907 20 de ani de existență și și-a încheiat bilanțul ultim cu active totale de K 4.695,449 față de K 3.952,449 în 1906. Mulțămită succesului strălucit ce l-a avut emisiunea III de acții prin care capitalul societar s'a urcat dela K 300,000 la K 600,000 (cu excepțiunea neînsemnatei sume de K 3,500 întreg vărsat), institutul acesta a fost în poziție, cu toată situația anormală a pieței de bani, a-și desvoltă și în anul 1907 în măsură considerabilă afacerile. Dintre acestea s'au sporit cu mai mult de K 456,000, Impr. ipotec. la aproape K 1.200,000, asemenea Escontul cu aproape K 144,000 la respectabila sumă de K 2½ mil., din care sunt reescontate K 1.223,542 (+ față de 1906 de K 81,454). Cred. personale sunt aproape neschimbate cu K 62,287, iar Conturile-curente arată o reducere de K 72,213 la K 308,914. Efectele proprii se cifrează cu K 321,644, arătând față de 1906 o creștere considerabilă de aproape K 188,000 și formând o însemnată garanție a mobilității acestui institut.

Trecând la pozițiile pasive ale bilanțului vedem că Rezervele de K 300,281 dela finele anului 1906 s'au urcat până la finele lui Decembrie 1907 cu K 12,404 la K 312,685 asemenea Depozit. spre fruct. cu K 72,713 la K 2.042,336. Venitul brut al anului 1907 a fost de K 325,010, mai mare decât în 1906 cu rotund K 48,000, iar profitul net de K 71,851 în creștere față de anul precedent cu rotund K 1,000. Reverimentul s'a cifrat cu K 20.326,310 (+ față de 1906 de K 5.231,441).

Adunarea generală s'a ținut la 19 crt. și s'a hotărât distribuirea unei dividende de 9% și pentru scopuri culturale K 1,550.

*

„Someșana”, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Dej. Bilanțul acestui institut pe 1907, al XVIII-lea an de gestiune, arată în comparație cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai esențiale: Escont K 1.511,104 (în 1906 K 1.411,365), Imprum. ipot. K 253,764 (+ față de 1906 de circa K 21,000) Efecte proprii K 46,770, (creștere K 8,700). Totalul activelor se cifrează cu K 1.948,060, față de K 1.820,118 în 1906. Dintre pasive arată creșteri Rezervele dela K 126,522 la K 133,516, Depozitele spre fructificare dela K 711,809 la K 734,453 și Reescontul dela K 674,938 la K 791,093, sumă care formează 52,35% ale Escontului. O reducere de circa K 30,000 vedem la Fondul de penziuni (starea K 17,798) reducere explicată prin escontarea finală a doi funcționari mai vechi ai societății. Venitul brut de K 170,137 este cu circa K 17,000 mai mare, iar profitul net de K 25,083 cu circa K 2,000 mai mic decât în 1906.

Adunarea generală s'a ținut la 16 crt. și s'a hotărât distribuirea unei dividende de 8%.

*

„Ternovana”, institut de credit și economii, soc. pe acții în Tîrnova (com. Caraș-Severin). Conform bilanțului pe al III-lea an de gestiune activele acestui institut au rămas în 1907 aproape neschimbate față de 1906 cu K 107,509 (în 1906 K 106,504), profitul net însă s'a sporit cu circa K 2,000 la K 5,251. Ramii de afaceri activi prezintă aproape aceeași situație, ca și în 1906 și anume Escont K 52,543 (în 1906 K 51,119) și Cambii cu acop. ipot. K 52,107 (în 1906 K 50,615).

Dintre pasive au crescut Rezervele dela K 4,903 la frumoasa sumă de K 8,283, fiind dotate în 1907 cu întreagă suma profitului net. Depozitele spre fructificare se cifrează cu K 48,235 arătând față de 1906 o creștere de K 4,500. Reescontul din contră s'a redus cu circa K 9,000 la K 19,797. Venitul brut a fost de K 11,458 față de K 8,713 în 1906.

Adunarea generală a fost convocată pe 8 crt.

CRONICA.

Cursuri comerciale internaționale. Referințele comerțului dezvoltat sunt internaționale. Totuși ar fi greșit să afirmăm, că și comerciantul e cosmopolit, ducând un fel de existență internațională. E destul să ne provocăm la marile firme comerciale din Apus. Oare are cineva sentimente naționale mai pronunțate decât comercianții englezi?

Până acuma a fost lăsat în grija singuraticilor de a căuta referințele internaționale, de a studia rezultatele și învățămintele acestor referințe. Abia în zilele noastre se fac încercări de a ușura primii pași cu ajutorul unor instituții speciale. În acest cadru intră muzeurile comerciale, raportorii speciali, conzulatele, camerele de comerț etc. Toate acestea au însă mai mult caracter informativ. Putem remarcă și unele porniri menite să cualifice *individul* sub raportul comerțului internațional. Astfel e datina franceză a *schimbării băieților*. E răspândită și câștigă din ce în ce mai mare teren în Franța, Anglia, Germania și Italia. Scopul e, ca băieții dați în schimb, îndeosebi elevi de școale comerciale, să învețe limba țării străine, să se introducă în afacerile negustorești, în raporturile economice ale țărilor respective.

O altă încercare s'a făcut în Belgia, mai anii trecuți. S'a introdus un curs comercial, în care anul prim se învață franțuzește în Liège; al doilea, nemțește în Lipsca; al treilea, englezește în Londra. O școală ambulantă, cercând să rezolve în mod ideal învățarea limbilor vii și introducând pe elevi în mișcarea economică generală a marilor emporii comerciale.

Congresul Asociației pentru instrucția comercială internațională, ținut în Liège la 1905, a sulevat ideea cursurilor comerciale internaționale. S'a făcut imediat un plan general, ale cărui amănunte s'au primit în congresul din 1906, ținut în Milano. S'a hotărât punerea la cale a unui curs în Lausanne (Elveția). Ca limbă de propunere s'a decretat franceza, iar cursul s'a împărțit în două. Primul, de două săptămâni, introduce pe străini în limba de propunere. Al doilea, de patru săptămâni, constă din lecții de economie națională, sociologie, comerț, finanțe, având de scop să facă cunoscute îndeosebi raporturile economice ale Elveției. Lecțiile sunt împetrite cu excursii științifice.

În cursul preparator, ținut în 1907, au fost 46 ascultători, iar în cel de specialitate, peste o sută: în mare parte profesori de școale comerciale, apoi comercianți, contabili, elevi de școale comerciale. Din Ungaria încă au participat 6 profesori. *Gamma.*

Funcționari de bancă — în călătorie de studiu. „Reuniunea funcționarilor de bancă de dincolo de Dunăre“ care în vara anului trecut a aranjat un curs practic în Keszthely, proiectează pentru vara anului curent aranjarea unei *călătorii de studii* pentru funcționari de bancă. Călătoria se va face în timpul dela 25 Iulie până la 16 August și se vor cerceta ur-

mătoarele piete comerciale și financiare mai însemnate ale Europei apusene: Viena, München, Paris, Bruxella, Londra, Hamburg, Frankfurt și Berlin.

Față de această excursie de studiu se arată deja de acum un interes viu în cercurile funcționarilor de bancă, deși planul amănunțit și îndeosebi cheltuielile împreunate cu ea se vor face cunoscute numai în zilele proxime.

Conversiunea datoriilor funcționarilor publici. În Austria este pe cale a se fondă, cu sprijinul guvernului, un institut, care se va ocupa exclusiv cu conversiunea datoriilor funcționarilor publici și a oficerilor. Foloasele și ușurarea, ce vor rezultă din această instituție pentru funcționari, sunt imenze, împrumuturile fiind, precum se anunță cu $8\frac{1}{2}\%$ — 11% mai ieftine, decât împrumuturile actuale. O astfel de instituție este vorba să se fondeze și la noi în Ungaria. De s'ar află numai o modalitate de a împărtași de favorurile ei și pe funcționarii privați, în situații materiale nu mai favorabile, decât funcționarii publici!

BIBLIOGRAFIE.

Apel

cătră toate institutele financiare române reprezentate în „Solidaritatea“, asociațiune de institute financiare în Sibiu.

Încă în 1903 am anunțat apariția și am apreciat valoarea opului: „*Férvizintézetek állandó ellenőrzése*“ = „Controlul permanent la institutele de bani“ de domnul A. Kormos, bine cunoscutul scriitor financiar-economic. În Septemvrie 1905 m'am adresat cu o scrisoare cătră aproape toate institutele noastre financiare, în care scrisoare am apreciat din nou cartea dlui A. Kormos și am anunțat, autorizat de dl A. Kormos, apropiata ei apariție, apelând la On. Direcțiuni ale respectivelor institute, ca să aboneze cartea tradusă de mine în limba română.

La apelul meu au răspuns și au abonat: „Oraviciana“ 20 exemplare, „Albina“ 10 ex., „Silvania“ 7 ex., „Păstorul“ 5 ex., „Bihoreana“ 4 ex., „Patria“ și „Cassa de împrumut ca însoțire în Bicz“ câte 2 ex., apoi „Berzovia“, „Armonia“, „Fortuna“, „Bistrițiana“, „Detunata“, „Reuniunea de împrumut și păstrare“ din Ilva-mare, „Cassa de păstrare din Mercurea“, „Munteana“ din Corniareva și „Jiana“ din Petroșeni câte 1 exemplar. Adecă 16 institute au abonat 59 exemplare, între cari „Oraviciana“ (dl Ilie Trăilă) 20 ex. Fiindecă dl A. Kormos n'a scos cartea nici în 1905, am luat simplu spre știre și orientare acest rezultat fără ca deocamdată să mai fi făcut altceva.

Acum vine „Revista Economică“ Nr. 11 din 15 I. crt., organul oficial al institutelor reprezentate în „Solidaritatea“ și aducând la cunoștință publică, că cartea d-nului A. Kormos, anunțată de ani, în fine a apărut, zice că: este „o lucrare excelentă“ „...valoroasă și de bun folos și pentru cercurile noastre specialiste și laice angajate la conducerea și controlul institutelor noastre de bani“. În fine mai anunță „R. E.“, fără să mă mai fi întrebat și pe mine,*) că cartea dlui A. Kormos va apărea și în traducere românească făcută de mine.

Eu, care credeam, că dl A. Kormos nici nu mai scoate cartea, anunțată înainte de aceasta cu 5 ani,

*) N'am aflat de lipsă a o face aceasta, câtă vreme însuș autorul opului ne-a înșințat, că cartea va apărea și în românește și am avut cunoștința că d-nul Dr. Vecerdea s'a angajat la timpul său a face traducerea. Redacțiunea.

am aflat de apariția ei numai din „R. E.“, dar pentru aceea am luat lucrul spre știre și mi-am comandat pe cale telegrafică un exemplar din ea.

Având în vedere, că cartea dlui A. Kormos este bună și de folos nu numai după priceperea și convingerea mea, ci și după aprecierea și judecata competentă a „R. E.“, organul oficial al institutelor noastre și având în vedere, că eu am cerut și obținut deja în 1903 învoierea dlui A. Kormos, ca să-i traduc cartea în românește și că afară de o mică parte, adăugată ulterior, o am și tradus după manuscrisul din 1903 al autorului: sunt gata și acum a termina traducerea, a o revidă temeinic și apoi a o publica încă în lunile de vară ale a. c.

Ținând însă samă de faptul, că din peste 100 institute financiare românești cu mai multe sute de membri în direcțiune, în comitetul de supraveghiere și corpurile funcționarilor numai 16 institute au reflectat la apelul meu, cari au abonat numai 59 exemplare din cartea de specialitatea lor și a publicului grupat în jurul lor și că prin urmare și din costul tiparului numai o parte mică este asigurată: mă văd silit a declară, că numai în acel caz voiu tipări și publică traducerea cărții dacă pe lângă abonamentele făcute deja se vor mai face atâtea ca costul tiparului și micile spese efective de până acum să fie asigurate în mod prealabil. Nu este vorba de anticiparea pretului, ci numai de o declarație obligatoare rămânând ca prețul să se plătească atunci, când voiu trimite eu cartea tipărită gata.

Accentuând și cu aceasta ocaziune, că este vorba numai de asigurarea cheltuielilor efective împreună cu tiparul și cu expediția cărții și fără nici o considerare la răsplătirea muncii sau doar chiar la vre-un profit, apelez din nou, acum numai pe aceasta cale, la toate institutele financiare românești reprezentate în publicitate prin „Revista Economică“, organul lor oficial, și le învit, ca să aboneze fiecare în exemplare mai multe cartea dlui A. Kormos în traducere românească făcută de mine!

Este treaba fiecărui institut în parte dacă abonează sau nu cartea, dar dacă s'ar hotări să o aboneze apoi mă rog, ca despre aceasta să mă înștiințeze cel mult până la 1 Maiu n. a. c.

Brașov, în 5/18 Martie 1908.

Dr. Nicolae Vecerdea,

advocat, dirigentul Filialei „Albina“.

*

Recomandăm și noi institutelor noastre de bani abonarea traducerii de mai sus într'un număr cât mai mare de exemplare. Prețul, va fi, după informațiile ce avem, ca și al originalului, K 5.

Posta Redacțiunii.

S. P. în C. Primit. Într'un număr viitor.

Dlui L. P. în C. Vom pune cele trimise ca „Chestiune deschisă“ în Nrul proxim.

Dividenda băncilor noastre pe anul 1907.*)

	Dividenda de cupon	
	%	K
„Albina“	14	14—
„Ardelean“	10	10—
„Arieșana“	7	7—
„Armonia“	7	7—
„Aurora“ (Baia mare)	5%	inter. —

*) Imediat plătitibile.

Dividenda de cupon

	%	K
„Bănățana“	7	3-50
„Banca Poporală“ (Caransebeș)	5%	inter. —
„Banca Poporală“ (Dej)	10	20—
„Bihoreana“	6	12—
„Bistrițana“	10	20—
„Bocșana“	6	6—
„Buna“	5%	inter. —
„Cămpiana“	6%	inter. —
„Cărtășoreana“	2	2—
„Cassa de păstrare“ (Mercurea)	7	7—
„Chiorana“	7	7—
„Concordia“	8	8—
„Coroana“ (Bistrița)	6	12—
„Coroana“ (Ilimișoara)	4%	2—
„Cordiana“	8	8—
„Corvineana“	14	14—
„Dacia“	7	7—
„Detunata“	10	5—
„Doina“	10	10—
„Economia“ (Cohalm)	6	6—
„Economul“	8%	8—
„Făgetana“	6	12—
„Furnica“	7	28—
„Geogeană“	6	6—
„Grănițerul“	9	9—
„Hațegana“	8	8—
„Hunedoara“	10	10—
„Jiana“	6%	3—
„Lulia“	14	14—
„Lipovana“	9	18—
„Luceafărul“	7	7—
„Lugoșana“	8	16—
„Mercur“	8	16—
„Mielul“	10	10—
„Monoreana“	7	3-50
„Murășana“	8	8—
„Murășanul“	7	14—
„Nădlăcana“	7	7—
„Nera“	8	8—
„Olteana“	7	14—
„Oraviciana“	8	8—
„Panciovana“	5	5—
„Parsimonia“	7	7—
„Păstorul“	12	24—
„Patria“	15	30—
„Piatra“	5%	inter. —
„Poporul“	6	6—
„Porumbăceana“	8	8—
„Racoșana“	8	8—
„Sătmăreana“	6	12—
„Sebeșana“ (Caransebeș)	7	14—
„Sebeșana“ (Sas-Sebeș)	11	11—
„Sălăgiana“	7	7—
„Sentinela“	8	8—
„Șercăiana“	8	8—
„Șincana“	5%	inter. —
„Silvania“	9	9—
„Soimul“	6	3—
„Someșana“	8	16—
„Steaua“	7	7—
„Târnăveana“ (Sighișoara)	emisiunea nouă	6%
		inter. 6—
	emisiunea nouă	5%
		inter. 4—
„Tibleşana“	7	14—
„Timișana“	7	14—
„Vatra“	5%	inter. —
„Victoria“	9	18—
„Voileaua“	5	5—
„Vlădeasa“	7%	7—
„Vulturul“	5%	inter. —
„Zărândeana“	10	10—
„Zlăgneana“	7	3-50

Sumar.

Jubileul „Gazetei“. — La organizarea noastră culturală. — Imprumuturi ipotecare cu asigurare pe viață. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți financiare și comerciale: „Cassa de păstrare“ (reuniune), Săliște, „Chiorana“, „Crișana“, „Făgetana“, „Orientul“, „Sătmăreana“, „Silvania“, „Someșana“, „Ternovana“. — Cronică: Cursuri comerciale internaționale, Funcționari de bancă — în călătorie de studiu, Conversiunea datorilor funcționarilor publici. — Bibliografie: Apel. — Poșta redacțiunii. — Dividenda băncilor noastre pe anul 1907.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cîsnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 13—52

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„CRIȘANA“, institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Crișana“ din Brad, publică concurs pentru ocuparea postului de **conducător-contabil** la înființându *filială* din *Hălmagiu* cu termen până la 15 Aprilie n. 1908.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental anual de K 1800.
2. Bani de cuartir K 400.

3. Tantiemă statutară (toți funcționarii, afară de director, cel puțin 4% din venitul curat după subtragerea a 5% dividendă, în proporția salarelor lor).

4. 6 cuincuenale de câte 10% după salarul fundamental.

5. Drept de penziune conform normativului în vigoare.

Doritorii de a ocupa acest post, au să dovedească, că au absolvat o școală comercială cu examen de maturitate, că posed pe deplin limba maghiară și ev. și cea germană și că au praxă destulă ca să conducă independent agendele filialei și contabilitatea.

Cel ales va avea să-și ocupe postul la 1 Iunie n. a. c., eventual și mai curând și să depună o cauție egală cu salarul.

Cererile însoțite de documentele de lipsă și de fotografia petentului sunt a se adresa până la termenul de sus la direcțiunea institutului, unde se pot căpăta informațiuni mai detaliate.

Brad, la 5 Martie 1908.

Nr. 83 (3—3)

Direcțiunea.

„AURARIA“, cassă de econ., soc. pe acții în Abrud.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului „Auraria“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Abrud, prin aceasta sunt convocați la o

adunare generală extraordinară,

care se va ține pe baza §-ului 23 din statute la 18 Aprilie a. c. st. n. la oarele 2 p. m. în localul institutului.

Obiectul:

Modificarea statutelor.

Actiile și plenipotențele sunt a se depune, cel puțin cu o zi înainte de adunare, la casa institutului, ori la institutul „Doina“ din Câmpeni, sau „Detunata“ din Bucium.

Abrud, 16 Martie 1908.

Nr. 90 (1—1)

Direcțiunea.

„ȚIBLEȘANA“,
institut de credit și economii, soc. pe acții în Caianul-mic.

AVIZ!

Direcțiunea institutului de credit și economii „Țibleșana“ societate pe acții în Caianul mic și pe aceasta cale aduce la cunoștință decisiunile mai însemnate luate în adunarea generală extra-ordinară din 24 Martie 1908 acelor acționari, cari nu au participat la adunare și anume:

S'a decretat:

1. Mutarea sediului institutului în *Reteag*.
2. Înființarea unei *filiale* în Caianul mic.
3. Ridicarea capitalului societar la Cor. 100,000 —.

Cu deosebire se atrage atențiunea acționarilor vechi la dreptul ce il asigură §-ul 11 din statute și anume:

Fiecare acționar vechiu are dreptul să signeze atâtea acții nouă în valoarea nominală de Cor. 100 câte se află induse pe numele lui în cartea acționarilor, pe când cei noi trebuie să contribuie la formarea fondului de rezervă cu un plus de Cor. 25.

Acționarii cei vechi își pot exercia acest drept până în 1 Maiu 1908, de aci încolo își pierd dreptul de a mai putea signa acțiunile cu suma de Cor. 100.

Nr. 92 [1—1]

Direcțiunea.